

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא

פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים

וילדיהם דרור הלל ואשר יש'

עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי

וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה

רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים

לרפואת חיים שמואל בן סימה

לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

מתי כניסת דם חטאת פנימה פוסלת אותו

לדעת רבי אליעזר – כניסת דם החטאת פנימה פוסלת אותו אפילו לא היזו ממנו בפנים כלל, שנאמר בעניין, "וְכָל חֲטָאת אֲשֶׁר יִבֹּא מִדָּמָה אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ לֹא תֹאכַל בָּאֵשׁ תִּשְׂרֹף", ויש ללמוד בגזרה שווה, מהכתוב בעניין עבודת יום הכיפורים, שהיא דומה לחטאת החיצונית, בכך שגם בה יש אזהרה שלא להיכנס פנימה, ונאמר בה, "וְכָל אֲדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ עַד צֵאתוֹ וְכִפֹּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וּבְעֵד כָּל קֹהֵל יִשְׂרָאֵל", והכוונה לכך שכשהכהן נכנס לכפר, ועדיין לא כיפר, יצאו הכל, וכמו כן בעניין דם חטאת שנכנס לפנים, מה שנאמר בו "לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ", הכוונה שנכנס לכפר, ועדיין לא כיפר, וכבר הוא נפסל.

ולדעת רבי שמעון – כניסת דם החטאת פנימה אינה פוסלת אותו, אלא אם כן היזו ממנו בפנים, שנאמר בעניין, "וְכָל חֲטָאת אֲשֶׁר יִבֹּא מִדָּמָה אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ לֹא תֹאכַל בָּאֵשׁ תִּשְׂרֹף", ויש ללמוד בגזרה שווה, מהכתוב בעניין שריפת פר ושעיר של יום הכיפורים שהם דומים לחטאת החיצונית, בכך שגם הם בהמות כמותה, "וְאֵת פֶּר הַחֲטָאת וְאֵת שְׁעִיר הַחֲטָאת אֲשֶׁר הִבָּא אֶת דָּמָם לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ יוֹצֵיא אֶל מַחוּץ לַמִּחְנֶה וְשָׂרְפוּ בָאֵשׁ אֵת עֹרֹתָם וְאֵת בְּשָׂרָם וְאֵת פְּרָשָׁם", והכוונה לכך שכבר כיפרו, וכמו כן בעניין דם חטאת שנכנס לפנים, מה שנאמר בו "לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ", הכוונה שכבר כיפר, אבל כל זמן שלא כיפר בפנים אינו נפסל.

ולדעת רבי יהודה – אמנם יש ללמוד בגזרה שווה, שכניסת דם החטאת פנימה אינה פוסלת אותו, אלא אם כן כיפר, כדעת רבי שמעון, אלא שגם בזה אינו נפסל, אלא אם כן נעשה הדבר במזיד, אבל אם נעשה בשוגג לא נפסל הדם.

כל הקרבנות הנשרפים השורף אותם נטמא בכך לטמא בגדים

בעניין פר ושעיר של יום הכיפורים מפורש בתורה, "וְאֵת פֶּר הַחֲטָאת וְאֵת שְׁעִיר הַחֲטָאת אֲשֶׁר הִבָּא אֶת דָּמָם לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ יוֹצֵיא אֶל מַחוּץ לַמִּחְנֶה וְשָׂרְפוּ בָאֵשׁ אֵת עֹרֹתָם וְאֵת בְּשָׂרָם וְאֵת פְּרָשָׁם. וְהִשְׂרֹף אֹתָם יַכְבִּס בְּגָדָיו וְרַחֵץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֲרַי כֹּן יָבֹא אֶל הַמִּחְנֶה".

וגם כל שאר הנשרפים [פר העלם דבר ופר כהן משיח ושעירי עבודה זרה] דינם כן:

לדעת רבי יהודה – הדבר למד מתוך שנאמר בכתוב, "וְאֵת פֶּר הַחֲטָאת וְאֵת שְׁעִיר הַחֲטָאת", ללמד, שאף שאר חטאות הנשרפות דינם כפר ושעיר של יום הכיפורים.

ולדעת רבי מאיר – הדבר למד מתוך שנאמר בכתוב, "אֲשֶׁר הִבָּא אֶת דָּמָם לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ", ללמד, שכל שמובא דמו לכפר בקודש דינו כן.

מבואר במשנה, שמכל הדמים הפסולים שנתנו על גבי המזבח, לא הרצה הציץ אלא על הטמא, שהציץ מרצה על הטמא, ואינו מרצה על היוצא. ועניין זה נתבאר בדף כ"ג.

סליק פרק התערובות

פרק תשיעי המזבח מקדש

שמות כ"ט ל"ז-ל"ח
 "שְׁבַעַת יָמִים תִּכַּפֵּר עַל הַמִּזְבֵּחַ וְקִדְשָׁתָּ אֹתוֹ וְהָיָה הַמִּזְבֵּחַ קֹדֶשׁ קְדָשִׁים כָּל הַנִּגַּע בַּמִּזְבֵּחַ יִקְדָּשׁ. וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַל הַמִּזְבֵּחַ כַּבָּשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שְׁנַיִם לַיּוֹם תָּמִיד".
 ויקרא ו' ב' ג'
 "צו אֶת אֶהֱרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תֹּזְרֹת הָעֹלָה הוּא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלֵּילָה עַד הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תִּוָּקֵד בּוֹ. וְלִבֶּשׂ הַכֹּהֵן מְדוּ בַד וּמְכַנְסֵי בַד יִלְבָּשׁ עַל בְּשָׂרוֹ וְהָרִים אֶת הַדָּשָׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוּ אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ".

קרבנות פסולים שהמזבח מקדש

אף על פי שקרבנות פסולים אינם קרבים למזבח, יש דברים פסולים להקרבה, שאם בדיעבד עלו למזבח, המזבח מקדש אותם להיות ראויים לו, ושוב אין צריך להורידם ממנו.

ונחלקו החכמים, מניין דין זה למד, ומתוך כך נחלקו גם מה הם הדברים שהמזבח מקדש אותם להיות ראויים לו, אף על פי שנפסלו קודם לכן.

א. דעת רבי יהושע.

כל דבר הראוי להקטרה על גבי אש המזבח

כשהוא כשר, אם נפסל ועלה למזבח, המזבח מקדשו, שנאמר, "הוא העלה על מוקדה על המזבח", כלומר דבר העומד למוקד [=לאש], אם עלה כבר, אף שנפסל קודם לכן, הרי הוא בעלייתו, ולא ירד.

ובכלל זה, אימורי הקרבנות, הראויים לאש המזבח, וכן הקמצים שקדשו בכלי, שראויים לאש המזבח.

- אבל דם ונסכים, שאף בכשרותם אינם ראויים לאש המזבח, אלא לקירו או קרנותיו, אם נפסלו ועלו למזבח ירדו ממנו.

וכל שכן, שקומץ שעוד לא קדש בכלי, ומחמת עצמו עדיין לא היה ראוי למזבח מעולם, אם עלה למזבח ירד ממנו. [ואין זה כאימורי קדשים קלים, שעלו למזבח קודם זריקת הדם, שאף הם עדיין לא נתקדשו למזבח בזריקת הדם, ובכל זאת אם עלו למזבח אינם יורדים ממנו. כי מכל מקום, האימורים הללו אינם חסרים מעשה בגופם להכשירם למזבח, ומחמת עצמם הם ראויים לו, אלא שזריקת הדם מעכבת לכתחילה, אבל הקומץ שלא קדש בכלי, עדיין חסר מעשה בגופו להכשירו למזבח, והרי הוא כמי שעדיין לא נראה לעלות למזבח].

ב. דעת רבן גמליאל.

כל דבר הראוי לעלות למזבח כשהוא כשר, אם

נפסל ועלה למזבח, המזבח מקדשו, שנאמר, "הוא העלה על מוקדה על המזבח", כלומר דבר הראוי למזבח, אם עלה כבר, אף שנפסל קודם לכן, הרי הוא בעלייתו, ולא ירד.

ובכלל זה, אימורי הקרבנות, שכשהם כשרים הם ראויים לעלות למזבח. וכן **הקמצים שקדשו בכלי,** שכשהם כשרים הם ראויים לעלות למזבח.

וכן **הדם והנסכים,** שכשהם כשרים הם ראויים לעלות למזבח.

- אבל הקומץ של המנחה, שנקמץ ממנה, ועדיין לא קדש בכלי לעלות למזבח, מאחר שמחמת עצמו עדיין לא היה ראוי למזבח מעולם, אף אם עלה למזבח, ירד ממנו.

ג. דעת רבי שמעון.

כל דבר הקרב מחמת עצמו, ולא כתוספת לקרבן

אחר, **אם נפסל, ועלה למזבח, המזבח מקדשו,** שנאמר, "הוא העלה על מוקדה על המזבח על המזבח", כלומר דבר הראוי למזבח מקדש את הפסולים, נאמר בקרבן הבא מחמת עצמו כעולה שהיא באה בפני עצמה ולא מחמת קרבן אחר.

ובכלל זה אימורי הקרבנות, והקמצים של המנחות [שנתקדשו בכלי], והדם, וכן הנסכים הבאים מחמת עצמם.

- אבל הנסכים הבאים עם הקרבנות ולא מחמת עצמם, אף אם עלו למזבח, ירדו. [ואין בזה

חילוק בין הביאם באותו יום, או ביום אחר, (כדין נסכים הבאים עם הקרבן שניתן להביאם גם בימים שאחר הקרבת הקרבן), וכל שסיבת הבאת הנסכים הוא מחמת קרבן אחר, אף אם עלו ירדו], ולדעתו הנסכים הללו הבאים עם הקרבנות, נפסלים, לא רק כשארע בהם עצמם פסול, אלא אף אם ארע פסול רק בקרבן שבאו עמו, ולא בהם, הם נפסלים, ואם עלו ירדו.

ד. דעת רבי יוסי הגלילי.

קרבנות בהמה שנפסלו, המזבח מקדשם, ולכן

אם עלו למזבח לא ירדו, שנאמר, "כָּל הַנֶּגַע בַּמִּזְבֵּחַ יִקְדָּשׁ. וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַל הַמִּזְבֵּחַ כְּבָשִׂים...". ללמד שקרבנות פסולים העולים למזבח,

מתקדשים, אם הם מבהמות, ככבשים האמורים בעניין. [וממסקנת הסוגיה משמע שמהכתוב "העלה", הוא לומד, שרק כשנפסלו אחר שהם ראויים לעלות למזבח, אם עלו לא ירדו, אבל אם עלו בעודם חיים, אין המזבח מקדשם].

ובכלל זה אימורי הקרבנות של הבהמות.

ולכאורה גם דם הקרבנות הללו בכלל זה.

- אבל קרבנות העוף שנפסלו, אף אם עלו ירדו [בין בשר ובין דם]. וכן הקמצים, [אף אחר שקדשו בכלי], וכן הנסכים, [אף הבאים בפני עצמם], כשנפסלו, מאחר שאינם בהמות, אף אם עלו ירדו.

ה. דעת רבי עקיבא.

קרבנות בעלי חיים שנפסלו, המזבח מקדשם, ולכן אם עלו למזבח לא ירדו, שנאמר, "הוא העלה על מוקדה על המזבח כל העלה", ללמד שדין זה שהמזבח מקדש את הפסולים, נאמר בקרבן הבא מבעלי חיים, שגם עולה באה מהם. [וממסקנת הסוגיה משמע, שמהכתוב "כְּבָשִׁים" הוא לומד שמנחה אינה בכלל זה אלא רק בהמה ועוף].

ובכלל זה אימורי הקרבנות של בהמות ועופות, שכן העולה באה מן הבהמה ומן העוף. ולכאורה גם דם הקרבנות הללו בכלל זה.

- אבל הקמצים, [אף אחר שקדשו בכלי], וכן הנסכים, [אף הבאים בפני עצמם], כשנפסלו, מאחר שאינם בעלי חיים, אף אם עלו ירדו.

אברי קרבנות כשרים שפקעו מעל המזבח

מחמת יקידת האש מחזירים למזבח

לדעת רבן גמליאל – דין זה למד מהכתוב, "הוא העלה על מוקדה על המזבח", שמשמע ממנו, שמה שכבר היה על המוקד, יהיה למעלה, ולכן אם פקע יחזירוהו.

ולדעת רבי יהושע – דין זה למד מהכתוב, "וְהָרִים אֶת הַדָּשָׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֵלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ", המלמד, שאף מה שכבר אכלה האש, אם פקע מהמזבח, יש לשוב ולהעלותו למזבח. [ועל כרחך יש לדרוש את הכתוב כן, כי לפשט הכתוב, המלמד שיש לתרום את הדשן, לא היה צריך לכתוב, "אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ", כי דבר פשוט הוא שהדשן הוא מה שאכלה האש, ולא נכתב, "אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ", אלא לדרשו כנ"ל].

ודווקא אברי קרבנות [מעוכלים] שפקעו

מהמזבח יש להחזיר אבל קטורת [מעוכלת]

שפקעה מעל המזבח אין להחזירה אליו

ודין זה למד, מהכתוב האחרון, שנאמר בו, "וְהָרִים אֶת הַדָּשָׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֵלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ", ללמד שדווקא עולה [וקרבנות מזבח החיצון] שכבר אכלה אש המזבח ופקעה ממנו, תחזור אליו, אבל קטורת שפקעה, אין מחזירים.

הטעם שפסולים שעלו למזבח לא

ירדו ממנו הוא כי המזבח מקדש אותם

לדעת רבן גמליאל – עניין זה למד מהכתוב, "שְׂבַעַת יָמִים תִּכַּפֵּר עַל הַמִּזְבֵּחַ וְקִדְשָׁתָּ אֹתוֹ וְהָיָה הַמִּזְבֵּחַ קֹדֶשׁ קְדָשִׁים כָּל הַנִּגְעַ בַּמִּזְבֵּחַ יִקְדָּשׁ". [וממנו יש ללמוד שהמזבח מקדש פסולים שהיה להם שעת הכושר להקטרה כגון שנפסלו אחר זריקת הדם בלינה או טומאה ובין שלא היה להם שעת הכושר להקטרה כגון שנפסלו קודם זריקת הדם בשחיטת פיגול]

לדעת רבי יהושע – עניין זה למד מהכתוב הנ"ל, **וגם מהכתוב**, "הוא העלה על מוקדה על המזבח", המלמד, שזהו הטעם שמה שראוי לאשים, אם עלה, לא ירד, כי הוא על המזבח המקדשו. כתוב אחד נצרך לעניין פסולים שהיה להם שעת הכושר להקטרה. ופסוק אחד נצרך לפסולים שלא היה להם שעת הכושר להקטרה.

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

מותר להפיץ שלא למטרה מסחרית

לקבלת קבצים אלו בוואצאפ

שלחו הודעה למספר 050-6877088

[לרכישת בקיצור על מסכת זבחים](#)

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)